

Otwarcie Zielonogórskiego Ogrodu Botanicznego

18 października 2007 r. otwarto uroczyste Zielonogórski Ogród Botaniczny, który powstał pod patronatem władz miasta oraz Uniwersytetu Zielonogórskiego z pomocą dofinansowania ze środków Unii Europejskiej. Ogród jest obecnie zarządzany przez naszą uczelnię i ma służyć nauce, ochronie przyrody oraz szeroko rozumianej edukacji przyrodniczej. Mogą z niego korzystać studenci i pracownicy naukowcy oraz wszyscy zainteresowani mieszkańcy miasta i goście odwiedzający Zieloną Górę. Oprócz podstawowych funkcji naukowych i edukacyjnych ogród ma pełnić rolę atrakcji turystycznej regionu, przysługując się tym samym jego rozwojowi.

Historia ogrodu botanicznego w Zielonej Górze rozpoczęła się w latach 20-tych XX wieku z inicjatywy Miejskiego Towarzystwa Kultury Rolnej. Podjęto w tym czasie pierwsze prace nad planami kompleksowego zagospodarowania przestrzennego Zielonej Góry, którego jednym z elementów było utworzenie w rejonie ulicy Botanicznej terenów zieleni wraz z ogrodem botanicznym. Najważniejszymi projektantami tych założeń byli: Lebercht Migge ze Szkoły Osadniczej w Worpswerde koło Bremy i Hermann Jansen z Technische Hochschule w Berlinie. Projekt samego ogrodu botanicznego przygotował inspektor budowy ogrodów Rickheben, który pełnił wcześniej funkcję kierownika Ogrodu Botanicznego we Wrocławiu. Ogród botaniczny w Zielonej Górze zajmował powierzchnię niecałych 2 ha i posiadał oprócz upraw gruntowych także cieplarnie z opuncjami, palmami, figowcami i drzewami cytrusowymi oraz szkółki drzew owocowych. Niestety po II Wojnie Światowej to piękne założenie uległo zaniedbaniu. Dzieła zniszczenia dokonały ostatecznie pod koniec lat 50-tych XX w. ówczesne władze miejskie, poprzez wybudowanie w tym miejscu Zespołu Szkół Budowlanych. Na miejscu ogrodu powstał budynek szkoły, sala gimnastyczna i zespół boisk sportowych. Ocalały jedynie nieliczne stare drzewa, które pozostały poza terenem szkoły.

Pierwsze istotne próby odtworzenia ogrodu podjął Zarząd Okręgu Ligi Ochrony Przyrody w Zielonej Górze z Leszkiem Jerzakiem na czele. W 1998 roku wraz z botanikiem - dendrologiem Piotrem Redą przygotowali wstępną koncepcję jego rewitalizacji. Projekt, który został obecnie zrealizowany powstał w 2005 r. Wykonał go zespół kilkunastu projektantów pod kierownictwem Grupy Projektowej ISBA z Wrocławia. Z uwagi na zajęcie większej części historycznego ogrodu pod szkołę budowlaną nie było możliwe wierne jego odtworzenie. Powstał więc niejako projekt „ogrodu zamiennego” na powierzchni 2,43 ha, obejmujący podstawowe funkcje i działy tematyczne. Zaprojektowano ponad 500 gatunków i odmian roślin, głównie drzew i krzewów, ale także bylin i pnączy pochodzących z Europy, Azji i Ameryki Północnej. Zgrupowane są one w 5 działach tematycznych: Systematyki Roślin, Roślin Wilgociolubnych, Roślin Górskich, Roślin Użytkowych i Geograficznym wraz z odpowiednimi poddziałami. Na terenie ogrodu przewidziano także zieloną klasę w kształcie indiańskiego wigwamu.

Przestrzennie ogród wpisuje się w szerszy kontekst terenów zieleni miejskiej i podmiejskiej, będąc jednym z elementów planowanego parku dendrologicznego ciągnącego się od Amfiteatru poprzez Wzgórze Piastowskie do ulicy Botanicznej. Dalej na południe i zachód park będzie płynnie przechodził w lasy otaczające Zieloną Górę.

Przykładowe rośliny posadzone w Zielonogórskim Ogródzie Botanicznym

Chmielogrąb europejski (*Ostrya carpinifolia* Scop.)

Bardzo rzadko uprawiane w Polsce średniej wielkości drzewo pochodzące z południowej Europy i Azji Mniejszej. Polska nazwa bierze się od niezwykle wyglądu, będącego niejako połączeniem dwóch zupełnie różnych roślin. Liście chmielogrąbu do złudzenia przypominają liście grabu, a owocostany są bardzo podobne do „szyszek” chmielu.

Klon czerwony (*Acer rubrum* L.)

Wysokie drzewo dorastające do 40 m wysokości. Pochodzi ze wschodnich rejonów Ameryki Północnej. Jesienią jego liście przebarwiają się na intensywny czerwony kolor.

Klon pensylwański (*Acer pensylvanicum* L.)

Niewielkie drzewo dorastające do 12 m wysokości. Pochodzi ze wschodnich rejonów Ameryki Północnej. Odnacza się pięknym biało-zielonym rysunkiem kory.

Kokornak wielkolistny (*Aristolochia macrophylla* Lam.)

Silnie rosnące pnącze o bardzo dużych liściach i niezwykle kwiatów w kształcie fajki z kolorowym kołnierzem u wylotu. Pochodzi ze wschodnich rejonów Stanów Zjednoczonych.

Kolkwiczja chińska (*Kolkwitzia amabilis* Graebn.)

Stosunkowo duży krzew o pięknych różowych kwiatów z charakterystycznie owłosioną rurką kielicha i szypułką. Pochodzi z gór środkowych Chin.

Magnolia purpurowa (*Magnolia liliiflora* Desr.)

Duży krzew dorastający do 3 m wysokości o pięknych purpurowych kwiatów ukazujących się późną wiosną. Pochodzi z Chin.

Moszenki południowe (*Colutea arborescens* L.)

Duży krzew o pięknych żółtych kwiatów i ciekawych rozdętych owocach. Pochodzi z południowej Europy i północnej Afryki.

Oczar japoński (*Hamamelis japonica* Sieb. et Zucc.)

Duży krzew pochodzący z Japonii. Jego polska nazwa bierze się od „oczarowywania” swoimi pięknymi żółtymi kwiatami, nie tylko z powodu ich niezwykle kształtu, ale także z powodu pory roku, w której się ukazują - krzew ten kwitnie zimą.

Ostrokrzew kolczasty (*Ilex aquifolium* L.)

Duży krzew lub niewielkie drzewko (nawet do około 15 m wysokości) o sztywnych mocno błyszczących i kłujących liściach, pozostających na roślinie przez cały rok. Pochodzi z zachodniej i południowej Europy oraz północnej Afryki.

Paulownia puszysta (cesarska) (*Paulownia tomentosa* (Thunb. ex Murr.) Steudel)

Niskie, bardzo rzadko uprawiane w Polsce drzewo, dorastające do 15 m wysokości. Pochodzi ze środkowych Chin. Urzeka pięknem swoich dużych niebieskofioletowych kwiatów. Cała roślina jest pokryta krótkimi, gęstymi włoskami.

Tulipanowiec amerykański (*Liriodendron tulipifera* L.)

Wysokie drzewo dorastające do 60 m wysokości. Pochodzi ze wschodnich rejonów Stanów Zjednoczonych. Jego nazwa bierze się od pięknych kwiatów przypominających tulipany.

Wiśnia piłkowana (*Prunus serrulata* Lindl.)

Niskie drzewo, dorastające do 6 m wysokości. Pochodzi z gór Korei i Japonii. Zachwyca pięknem pełnych „pomponi-kwiatów” kwiatów ukazujących się wiosną.

Piotr Reda